

Sygn. akt IV Ca 334/13

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Mariola Watemborska

Sędziowie SO: Dorota Curzydło, Mariusz Struski (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Barbara Foltyn

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2013 r., w S.

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) S.A. w G.

z udziałem K. K. i J. K.

o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestników od postanowienia Sądu Rejonowego w Słupsku

z dnia 22 kwietnia 2013 r. sygn. akt IX Ns 744/12

postanawia:

1. oddalić apelację,
2. ustalić, że strony ponoszą koszty związane ze swym udziałem w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt IV Ca 334/13

UZASADNIENIE

(...) S.A. w G. domagał się stwierdzenia, że z dniem 1 stycznia 1967 roku nabył przez zasiedzenie służebność przesyłu, obciążającą nieruchomości gruntową położoną w K., obręb K., składającą się z działki gruntu o numerze ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW (...). Owa służebność miała polegać na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w celu utrzymania, konserwacji, naprawy i eksploatacji słupa energetycznego oraz linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji (...) S. (...) S. oraz prawie wejścia i wjazdu na nieruchomość obciążoną w każdej chwili w okresie trwania służebności, w celu wykonania niezbędnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją słupa energetycznego oraz linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV, w szczególności wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej sprzętem, w tym także sprzętem ciężkim (takim jak samochody ciężarowe i koparki).

Uzasadniając swoje żądanie wskazał, że na nieruchomości uczestników znajdują się należące do niego elementy infrastruktury elektroenergetycznej w postaci słupa energetycznego oraz linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji (...) S. (...) S., przy czym słup jest słupem kratowym odporowo narożnym typu AcON III + 15 i położony jest na granicy dwóch działek – działki nr (...) i działki nr (...) stanowiącej własność uczestników. Wnioskodawca podniósł, że w/w urządzenia zostały wybudowane w 1926 roku, co wynika z inwentarza z natury

spisanego na dzień 15 czerwca 1970 roku i co najmniej od dnia 1 stycznia 1947 roku (tj. od daty wejścia w życie dekretu z dnia 11 stycznia 1946 roku – Prawo rzeczowe, od kiedy mógł biec termin zasiedzenia) nieprzerwanie korzysta on z trwałych i widocznych urządzeń na nieruchomości uczestników. Wnioskodawca wskazał, że jest posiadaczem służebności w dobrej wierze na podstawie domniemania dobrej wiary zawartego w art. 301 dekretu z dnia 11 stycznia 1946 roku – Prawo rzeczowe. Wnioskodawca podniósł również, że jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w S., który początkowo działał w ramach przedsiębiorstwa Zakłady (...) w B., a następnie przekształcony został w spółkę akcyjną pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S., która wskutek połączenia stała się częścią spółki (...) S.A. w G., obecnie (...) S.A. w G..

Uczestnicy postępowania K. K. i J. K. wniosli o oddalenie wniosku oraz zasądzenie na ich rzecz solidarnie od wnioskodawcy kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Uczestnicy zarzucili, że wnioskodawca nie wykazał żadnymi dokumentami od kiedy na przedmiotowej nieruchomości są posadowione urządzenia elektroenergetyczne objęte wnioskiem. Zdaniem uczestników urządzenia te powstały po 1947 roku, o czy świadczy fakt, że na nieruchomości uczestników i nieruchomościach sąsiednich znajdują się jeszcze pozostałości po poprzedniej linii energetycznej w postaci resztek słupów. Podnieśli również, że wnioskodawca nie może doliczać do okresu swojego posiadania niezbędnego do zasiedzenia okresu posiadania przysługującego jego poprzednikom prawnym, bowiem zakład państwowy, będący poprzednikiem prawnym wnioskodawcy, był jedynie dzierżycielem linii przesyłowych, których właścicielem i zarazem samoistnym posiadaczem był Skarb Państwa. W ocenie uczestników z uwagi na powyższe wnioskodawca nie może być także uznany za posiadacza w dobrej wierze.

Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Słupsku stwierdził, że poprzednik prawny wnioskodawcy (...) S.A. w G. - Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...) w S. nabył przez zasiedzenie z dniem 15 czerwca 1990 roku służebność przesyłu polegająca na prawie korzystania z nieruchomości położonej w K., stanowiącej działkę oznaczoną w ewidencji gruntów numerem (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW (...), poprzez utrzymanie, konserwację, naprawę i eksploatację urządzeń energetycznych w postaci części słupa oraz napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji (...) S. wraz z prawem wejścia i wjazdu na nieruchomość obciążoną w celu wykonywania niezbędnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją ww. urządzeń, w tym wjazdu na nieruchomość ciężkim sprzętem w pasie gruntu o powierzchni 620 m², zaznaczonym na mapie stanowiącej załącznik do opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji szrafurą w krzyżujące się linie koloru niebieskiego (punkt 1 sentencji). Nadto ustalił, że wnioskodawca i uczestnicy postępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (punkt 2 sentencji) i nakazał ściągnąć od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa – Sądu rejonowego w Słupsku kwotę 231,11 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa (punkt 3 sentencji).

Sąd I instancji oparł się na następujących ustaleniach. J. K. i K. K. są aktualnie właścicielami – na prawach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej - nieruchomości położonej w K., stanowiącej działkę oznaczoną w ewidencji gruntów numerem (...) o powierzchni 0,48 ha, zabudowaną budynkiem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą nr (...). Nieruchomość tę wnioskodawcy nabyli na podstawie umowy sprzedaży z dnia 6 grudnia 1999 roku, zawartej przed notariuszem R. R. w Kancelarii Notarialnej przy ul. (...) w S., rep. Anr (...). Pierwotnie dla w/w nieruchomości prowadzona była księga wieczysta nr (...) ((...)), która została założona w dniu 11 lutego 1960 roku, na podstawie orzeczenia z dnia 14 grudnia 1959 roku o wykonaniu aktu nadania z dnia 18 stycznia 1952 roku. Księga wieczysta nr (...) została założona dla nieruchomości składającej się z działek nr (...), a w dziale II jako właściciela wpisano W. G.. Umową z dnia 21 września (...) roku M. G. (następczyni prawna W. G.) sprzedała m.in. działkę nr (...) B. i B. D., którzy następnie na podstawie umowy sprzedaży z dnia 6 grudnia (...) roku przenieśli własność w/w działki na rzecz uczestników postępowania. Wskutek modernizacji ewidencji gruntów z 1986 roku działka nr (...) otrzymała numer (...).

Na działce nr (...), co najmniej od 15 czerwca 1970 roku, znajdują się urządzenia elektroenergetyczne w postaci słupa kratowego odporowo narożnego typu AcON III + 15, którego część znajduje się na sąsiedniej działce o nr (...) oraz linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV relacji (...) S. (...) S. podtrzymywanej przez ten słup. Wcześniej przez

przedmiotową nieruchomość przebiegała „poniemiecka” linia napięcia 40 kV, przeizolowana w 1956 roku na napięcie 110 kV, pracująca wówczas, jako linia relacji (...) S. – (...) S., a w 2000 roku podzielona na linie S. W. – S. i S. W. – S.. Po dniu 15 czerwca 1970 roku nie były wykonywane żadne remonty urządzeń zlokalizowanych na działce nr (...).

Z linii napowietrznej 110 kV relacji (...)S.(...)S.korzystał Zakład (...)w S., a przekształcenia prawne Zakładu (...)nie miały wpływu na eksploatację tej linii. Służy ona zasilaniu w energię elektryczną części miasta S.i okolic. Obszar posiadania, aktualnie przez (...) S.A.w G., działki nr (...)w zakresie niezbędnym do utrzymania i eksploatacji przedmiotowej linii wraz z podtrzymującym ją słupem stanowi obszar gruntu o powierzchni (...)

Na podstawie zarządzenia nr 13 Naczelnego Dyrektora Zakładów (...)w B.z dnia 10 maja 1978 roku utworzony został zakład działający według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego pod nazwą Zakład (...)w S.. Na mocy zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 roku z dniem 31 grudnia 1988 roku przedsiębiorstwo państwowe (...)w B.uległo podziałowi, wskutek którego powstało m.in. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...)z siedzibą w S.. Zarządzeniem nr(...)/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku oraz na podstawie aktu notarialnego - aktu przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną z dniem 12 lipca 1993 roku Zakład (...)został przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa - pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjnaz siedzibą w S.. Następnie, w/w spółka wskutek połączenia stała się częścią spółki (...) S.A.w G., która zmieniła nazwę na (...) S.A.w G., a dalej na (...) S.A.w G..

Sąd I instancji uznał, że z dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę w postaci ogólnej charakterystyki linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV oraz inwentarza z natury spisane go na dzień 15 czerwca 1970 roku, a także zeznań świadka D. R. wynika, że na działce nr (...) od co najmniej 15 czerwca 1970 roku znajdują się urządzenia w postaci słupa kratowego odporowo narożnego typu AcON III + 15, którego część znajduje się na sąsiedniej działce o nr (...) oraz linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV. Świadek D. R. zeznał, że przedmiotowy słup podtrzymujący linię wysokiego napięcia znajdował się na nieruchomości w dacie 15.06.1970 r., a po tej dacie nie były wykonywane żadne remonty słupa, czy linii zlokalizowanej na działce uczestników. Sąd uznał za wiarygodne w/w dokumenty uznając, że nie ma podstaw do podważania ich rzetelności i wiarygodności, szczególnie, że również uczestnicy takich zarzutów nie podnosili, zaś co do zeznań D. R. – zasługują one na wiarę, bowiem korespondują z w/w dokumentami, są logiczne i brak podstaw do kwestionowania ich prawdziwości.

Sąd Rejonowy opierając się na zebranych w toku postępowania materiale dowodowym stwierdził, że linia energetyczna przebiegająca aktualnie przez nieruchomość uczestników podtrzymywana przez słup kratowy nie jest tą samą linią, która została wybudowana na spornej działce już w 1926 roku. Kolejne remonty – przede wszystkim przeizolowanie linii w 1956 roku z napięcia 40 kV na napięcie 110 kV wiążące się z wymianą przewodów i izolatorów, a także wymiana słupa z żelbetonowego wirowanego na kratowy spowodowały, że urządzenia aktualnie znajdujące się na nieruchomości uczestników i objęte wnioskiem w niniejszej sprawie nie są tożsamymi z tymi, które wybudowane zostały na nieruchomości jeszcze przed II wojną światową. Podkreślił w tym miejscu, że zgodnie z art. 292 k.p.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Chodzi więc o konkretne, oznaczone rodzajowo, trwałe i widoczne urządzenia, których istnienie na nieruchomości stanowi widoczną przestrożę dla właściciela, że istniejący na gruncie stan może doprowadzić do ograniczenia jego prawa. Skoro wnioskodawca we wniosku o stwierdzenie zasiedzenia służebności wskazuje na korzystanie z konkretnych, istniejących w chwili złożenia wniosku, urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomości uczestników, to dopiero od momentu wybudowania tych konkretnych urządzeń biec może termin zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. Ponieważ wnioskodawca nie wskazał dokładnej daty wybudowania słupa kratowego na działce uczestników Sąd I instancji uznał, że początkiem biegu terminu zasiedzenia jest dzień 15 czerwca 1970 roku, a więc data sporządzenia dokumentów w postaci ogólnej charakterystyki linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV oraz inwentarza z natury, albowiem – co potwierdził świadek D. R. – w tej dacie słup kratowy podtrzymujący linię wysokiego napięcia stał już na nieruchomości, a po tej dacie nie były dokonywane żadne remonty słupa, ani linii. W konsekwencji – w ocenie Sądu Rejonowego - wnioskodawca wykazał, że co najmniej od dnia 15 czerwca 1970 roku z urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomości uczestników korzystali nieprzerwanie poprzednicy prawni wnioskodawcy, tj. początkowo przedsiębiorstwo państwowe (...)w B.zarządzający

siecią energetyczną na terenie S.i okolic, w ramach którego od dnia 10 maja 1978 roku działał wyodrębniony zakład pod nazwą Zakład (...)w S., przekształcony z dniem 31 grudnia 1988 roku w przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...)z siedzibą w S., a następnie od dnia 12 lipca 1993 roku spółka akcyjna, która – na mocy zarządzenia nr (...) /O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku – wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...)w S., z wyjątkiem praw i obowiązków przejętych przez (...) S.A.w W..

Sąd I instancji podkreślił, że w momencie rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia służebności, obowiązywał art. 172 k.c., który przewidywał krótsze, aniżeli w aktualnym stanie prawnym, terminy zasiedzenia, a mianowicie 10 lat dla posiadacza samoistnego nieruchomości w dobrej wierze i 20 lat dla posiadacza w złej wierze. Przepis ten, na podstawie art. 292 k.c., stosuje się odpowiednio do nabycia w drodze zasiedzenia służebności gruntowej. Zgodnie zaś z art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny, która zmieniła z dniem 1 października 1990 roku, przepis art. 172 k.c. wprowadzając 20 – letnie i 30 – letnie terminy zasiedzenia, do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie.

Sąd Rejonowy uznał za słuszne twierdzenia uczestników postępowania, którzy zakwestionowali dobrą wiarę wnioskodawcy. Wyjaśnił, że w dacie, którą uznał za początek biegu terminu zasiedzenia przyjmując, że jest to data, w której na pewno na nieruchomości uczestników znajdowały się już urządzenia w postaci słupa i linii wskazanych we wniosku, a więc w istocie w momencie wybudowania tych urządzeń, nieruchomość stanowiła własność osoby prywatnej, o czym poprzednik prawny wnioskodawcy, zarządzający siecią energetyczną, niewątpliwie musiał wiedzieć. Wnioskodawca nie tylko nie wykazał, by posiadał zgodę ówczesnego właściciela nieruchomości na posadowienie na niej konkretnych urządzeń, ale nawet na taką zgodę, wyrażoną w jakiegokolwiek formie, nie powoływał się w niniejszej sprawie. Sąd I instancji podkreślił, że nawet zgoda właściciela na korzystanie z jego nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści określonej służebności, o ile nie wynika z oświadczenia sporządzonego w formie aktu notarialnego, nie uzasadnia przyjęcia dobrej wiary posiadacza służebności.

W konsekwencji Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że okoliczności, w jakich poprzednik prawny wnioskodawcy wszedł w posiadanie służebności, nie pozwalają na uznanie go za posiadacza w dobrej wierze, a więc bieg terminu zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, który rozpoczął się w dniu 15 czerwca 1970 roku, upłynął z dniem 15 czerwca 1990 roku. Do terminu zasiedzenia zastosowanie znajduje przepis art. 172 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 października 1990 roku, albowiem przed tą datą termin zasiedzenia, wynoszący 20 lat dla posiadacza w złej wierze, upłynął.

Zakres służebności przesyłu Sąd I instancji określił posilkując się opinią biegłego geodety P. J.. Biegły określił położenie słupa podtrzymującego linię zlokalizowanego na działce nr (...)i przebieg linii napowietrznej wysokiego napięcia. Nadto, biegły wskazał obszar posiadania nieruchomości przez wnioskodawcę w zakresie służebności przesyłu, a więc zakresie niezbędnym do utrzymywania i eksploatacji w/w urządzeń. W ocenie Sądu Rejonowego opinia biegłego była rzetelna, sporządzona w sposób czytelny i należyście uzasadniona, w związku z czym Sąd przyjął ją, jako podstawę ustaleń faktycznych i rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Podzielił zatem przyjęte przez biegłego geodetę założenie, że wskazany przez niego w opinii obszar posiadania w zakresie służebności odnosi się do tej części gruntu uczestników postępowania, na której położone są urządzenia elektroenergetyczne, oraz który jest niezbędny do wykonywania potrzebnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją tych urządzeń, przy zachowaniu minimalnej odległości od obiektów infrastruktury na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych. W opinii biegłego obszar ten odpowiada powierzchni (...)

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., uznając, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie, tj. obciążają go koszty tej czynności, której sam dokonał jak i czynności podjętej w jego interesie. (wnioskodawca-koszty opinii biegłego, opłaty stałej od wniosku, zastępstwa procesowego; uczestnicy postępowania-koszty zastępstwa procesowego), brak jest bowiem uzasadnionych podstaw do odstąpienia od tej zasady.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 520 § 1 k.p.c., nakazał ściągnąć od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Słupsku kwotę 231,11 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa związanych z wynagrodzeniem biegłego geodety.

Uczestnicy postępowania zaskarżyli powyższe postanowienie zażaleniem, domagając się jego zmiany i oddalenia wniosku o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu, lub jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto wnieśli o zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania za I i II instancję. Skarżący zakwestionowali ustalenia Sądu I instancji w zakresie określenia początku biegu terminu zasiedzenia i następstwa prawnego wnioskodawcy.

Wnioskodawca w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od uczestników postępowania na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wyjaśnić, iż Sąd Okręgowy w pełni akceptuje poczynione przez Sąd I instancji ustalenia stanu faktycznego, jak i zaprezentowane w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia rozważania prawne. Sąd Rejonowy szczegółowo wyjaśnił istotne okoliczności sprawy, wnikliwie ocenił zebrany materiał dowodowy i dokonał prawidłowej oceny merytorycznej zgłoszonego przez wnioskodawcę wniosku, szczegółowo wyjaśniając przy tym motywy, którymi się w tym zakresie kierował.

W ocenie Sądu II instancji, zarzuty podniesione w treści apelacji stanowią w istocie polemikę z prawidłowymi wskazaniami i rozważaniami Sądu I instancji.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do kwestii następstwa prawnego (...) S.A. w G.. Wnioskodawca w niniejszej sprawie powoływał się na posiadanie przez jego poprzedników prawnych urządzeń elektroenergetycznych zlokalizowanych na nieruchomości uczestników, stanowiących część należącej obecnie do niego sieci przesyłowej, podając jako datę początkową 1 stycznia 1947 roku.

Po II wojnie światowej na obszarze państwa polskiego działało kilkanaście zarządów przemysłowych zajmujących się energetyką, które z dniem 1 stycznia 1947 roku zostały przekształcone w przedsiębiorstwa państwowe. Każde z nich odpowiadało za kwestie związane z energetyką w danym okręgu (okoliczność znana Sądowi z urzędu).

Jak wynika z ustaleń stanu faktycznego w dniu 10 maja 1978 roku z części Przedsiębiorstwa Państwowego Zakłady (...)w B.utworzony został, działający według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego podmiot pod nazwą Zakład (...)w S.. Na mocy zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 roku, z dniem 31 grudnia 1988 roku Przedsiębiorstwo Państwowe (...)w B.uległo podziałowi, wskutek którego powstało m.in. Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...)z siedzibą w S.. Zarządzeniem nr(...)/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku oraz na podstawie aktu notarialnego - aktu przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa, z dniem 12 lipca 1993 roku Zakład (...)w S.został przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa - pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S.. Zgodnie z § 3 ust. 1 zarządzenia nr(...)/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku, na nowoutworzoną spółkę przeszły wszelkie prawa i obowiązki, jakie przysługiwały Zakładowi (...)w S.(z wyłączeniem praw i obowiązków przejętych przez (...) SA w W.). Innymi słowy owa spółka wstąpiła we wszystkie stosunki prawne i faktyczne, których stroną był Zakład (...)w S.– w tym również w te, wynikające z faktu korzystania z sieci energetycznej przechodzącej przez nieruchomości należące obecnie uczestników postępowania J.i K.. Kolejne przekształcenia w/w spółki - połączenie z (...) S.A.w G.(...) S.A.w G.), a dalej zmiana nazwy na (...) S.A.w G.doprowadziły do ostatecznego przejścia opisanych wyżej uprawnień na wnioskodawcę.

W świetle powyższego Sąd II instancji w pełni podziela stanowisko Sądu I instancji dotyczące następstwa prawnego wnioskodawcy i jego poprzedników, w tym Przedsiębiorstwa Państwowego Zakład (...) w S.. Co wymaga podkreślenia, kwestia ta była w ostatnim czasie wielokrotnie badana przez Sąd Okręgowy w Słupsku, na kanwie analogicznych spraw z wniosku (...) S.A. w G. o stwierdzenie zasiedzenia służebności.

W tym miejscu należy stwierdzić, iż w orzecznictwie dominuje pogląd, zgodnie z którym dopuszczalne jest zaliczenie przypadającego przed 1989 rokiem, okresu posiadania przez przedsiębiorstwo państwowe – jako zarządcę mienia Skarbu Państwa - nieruchomości, odpowiadającego zakresem służebności przesyłu, do okresu posiadania potrzebnego do jej zasiedzenia przez następcę prawnego tegoż przedsiębiorstwa.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 12 stycznia 2012 r., IV CSK 183/11 – (za pośrednictwem Systemu (...) Prawnej LexOmega), Sąd Najwyższy stwierdził bowiem, że nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, iż posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej kodeks cywilny z 1989 roku nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia.

Podobne stanowisko Sąd Najwyższy wyraził w uzasadnieniu postanowienia z dnia 13 października 2011 roku, sygn. V CSK 502/10 (za pośrednictwem Systemu (...) Prawnej LexOmega) stwierdzając, że posiadanie przez przedsiębiorstwo państwowe (w okresie poprzedniego ustroju) urządzeń energetycznych oraz cudzej nieruchomości, na której zostały posadowione, jest posiadaniem w rozumieniu art. 352 k.c. i może prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu (art. 292 w zw. z art. 172 k.c.).

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że na nieruchomości należącej do K. i J. K., stanowiącej działkę nr (...), znajdują się urządzenia elektroenergetyczne wnioskodawcy, w postaci słupa oraz linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV relacji (...) S. (...) S..

Wnioskodawca twierdził, że owa linia energetyczna została wybudowana w 1926 roku i początkowo pracowała na napięciu 40 kV, a następnie - w roku 1956 przeizolowana została na napięcie 110 kV. Powyższe okoliczności potwierdził w swoich zeznaniach świadek D. R.. Jednocześnie, jak wynika z zeznań świadka, przedmiotowa linia została wybudowana na słupach żelbetonowych wirowanych, które następnie, jeszcze przed dniem 15 czerwca 1970 roku, zostały wymienione na słupy kratowe odporowo narożne. Ponadto, świadek zeznał, że słupy betonowe były umieszczane w ziemi na wylewanym fundamencie zajmującym powierzchnię ok. 2-3 m², natomiast słupy kratowe stoją na czterech podporach umieszczonych na fundamentach o mniejszej powierzchni.

W tym miejscu należy podkreślić, że Sąd II instancji w pełni podziela stanowisko Sądu Rejonowego, iż linia energetyczna przebiegająca obecnie przez nieruchomość uczestników, podtrzymywana przez słup kratowy, nie jest tą samą linią, która została wybudowana w 1926 roku. Kolejne remonty – przede wszystkim przeizolowanie linii w 1956 roku z napięcia 40 kV na napięcie 110 kV wiążące się z wymianą przewodów i izolatorów, a także wymiana słupa z żelbetonowego wirowanego na kratowy spowodowały, że urządzenia aktualnie znajdujące się na nieruchomości uczestników i objęte wnioskiem w niniejszej sprawie nie są tożsamymi z tymi, które wybudowane zostały na opisanej nieruchomości jeszcze przed II wojną światową.

Jak słusznie zauważył Sąd I instancji analizując treść art. 292 k.p.c., służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przy czym musi to być konkretne, oznaczone rodzajowo, trwałe i widoczne urządzenia, którego istnienie na nieruchomości stanowi widoczną przestrożę dla właściciela, że istniejący na gruncie stan może doprowadzić do ograniczenia jego prawa. Skoro więc wnioskodawca domagał się w niniejszej sprawie stwierdzenia zasiedzenia służebności związanej z korzystaniem z usytuowanych na działce nr (...) w chwili obecnej urządzeń elektroenergetycznych, to kluczowym dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy było ustalenie momentu ich wybudowania (tych konkretnych urządzeń).

W toku postępowania wnioskodawca nie zdołał wykazać dokładnej daty posadowienia na gruncie uczestników postępowania słupa kratowego odporowo narożnego typu AcON III + 15 oraz linii napowietrznej wysokiego napięcia

110 kV relacji (...) S. (...) S.. W szczególności nie zachowała się szczegółowa dokumentacja, na podstawie której możliwe byłoby ustalenie tego momentu. Jedynym właściwie dokumentem, na podstawie którego w przybliżeniu można obiektywnie było ustalić datę wybudowania wymienionych elementów sieci elektroenergetycznej była sporządzona w dniu 15 czerwca 1970 roku „ogólna charakterystyka linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV oraz inwentarz z natury”. Bezsprzecznie bowiem, wskazana data jest najwcześniejszą, co do której nie ma wątpliwości, że opisane urządzenia znajdowały się na nieruchomości uczestników postępowania. Powyższe koresponduje z zeznaniami świadka D. R., który stwierdził, iż w tej dacie słup kratowy podtrzymujący linię wysokiego napięcia stał działce nr (...), a sama linia w późniejszym okresie nie była modernizowana.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że ustalona przez Sąd I instancji data rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia została określona w sposób zasadny i prawidłowy.

Sąd Rejonowy słusznie zwrócił uwagę na fakt, iż w dniu 15 czerwca 1970 roku (w momencie rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia) obowiązywał art. 172 k.c., który przewidywał krótsze, aniżeli w aktualnym stanie prawnym, terminy zasiedzenia (także służebności), a mianowicie 10 lat dla posiadacza samoistnego nieruchomości w dobrej wierze i 20 lat dla posiadacza w złej wierze. W myśl zaś art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny, przepis art. 172 k.c. wprowadzający 20 – letni (dobra wiara) i 30 – letni (zła wiara) termin zasiedzenia, od dnia 1 października 1990 roku stosuje się do także zasiedzenia którego bieg rozpoczął się i nie zakończył przed tą datą. Zasadnie również przyjął, że poprzednik prawny wnioskodawcy nabył posiadanie w złej wierze. W momencie bowiem wybudowania urządzeń przesyłowych na działce skarżących musiał mieć świadomość tego, że nieruchomość ta stanowiła własność osób fizycznych. Podkreślenia wymaga, że wnioskodawca nie tylko nie wykazał, by posiadał zgodę ówczesnego właściciela nieruchomości na posadowienie na niej konkretnych urządzeń, ale nawet na taką zgodę, wyrażoną w jakiegokolwiek formie, nie powoływał się w toku niniejszego postępowania.

W pełni uzasadnionym było więc zastosowanie w rozpoznawanej sprawie 20 – letniego okresu zasiedzenia. W konsekwencji, bieg terminu zasiedzenia, służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, rozpoczął się w dniu 15 czerwca 1970 roku i upłynął z dniem 15 czerwca 1990 roku, a więc jeszcze przed nowelizacją kodeksu cywilnego, wprowadzającą dłuższe terminy zasiedzenia.

Wyjaśnić należy, że podnoszone przez skarżących we wskazanym zakresie zarzuty stanowią jedynie gołosłowną polemikę i nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Fakt bowiem istnienia na spornej działce pozostałości przedwojennej linii energetycznej (nietożsamej z obecną) nie ma wpływu na określenie daty posadowienia aktualnie wykorzystywanych przez wnioskodawcę urządzeń przesyłowych i w konsekwencji określenie początku biegu zasiedzenia. Z kolei rzekomo planowana budowa na nieruchomości uczestników postępowania nowej linii energetycznej, może w przyszłości stanowić podstawę pociągnięcia zakładu energetycznego do odpowiedzialności odszkodowawczej w przypadku, gdy naruszać będzie przysługujące skarżącym prawo własności, ponad ograniczenia wynikające z ustalonej służebności. Nie stanowi przy tym w realiach rozpoznawanej sprawy okoliczności, którą należałoby brać pod uwagę orzekając o stwierdzeniu nabycia służebności. Nabycie bowiem służebności następuje z mocy samego prawa, wskutek upływu przewidzianych prawem terminów. Sąd przy tym, ogranicza się jedynie do stwierdzenia, że owo nabycie nastąpiło we wskazanej dacie na rzecz ówczesnego samoistnego posiadacza służebności.

Trudno w tym miejscu zgodzić się z zarzutami skarżących, jakoby Sąd I instancji nieprawidłowo określił w punkcie 1 sentencji skarżonego postanowienia podmiot na rzecz którego nastąpiło zasiedzenie spornej służebności przesyłu. Skoro bowiem w dacie nabycia, samoistnym posiadaczem służebności było Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...) w S., to skutek zasiedzenia nastąpił na rzecz tego właśnie podmiotu. Wnioskodawca zaś, jest jedynie następcą prawnym nabywcy służebności, na którego w wyniku przekształceń wskazanej osoby prawnej przeszły jej prawa i obowiązki majątkowe – w tym te dotyczące służebności przesyłu obciążającej nieruchomość uczestników postępowania.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację, jako bezzasadną (punkt 1 sentencji).

O kosztach postępowania Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. (punkt 2 sentencji).